

Khéo học Phật pháp cùng truyền thống văn hóa

(Chủ giảng: lão PS Tịnh Không)

Pháp thoại tại Pháp hội Thanh minh tế tổ, ngày 2 tháng 4 năm 2018, tại Á Châu Quốc tế bác lãm quán (AsiaWorld-Expo), khu vực Sân bay quốc tế Hương Cảng. Số hồ sơ: 32-281-0001)

Kính bạch Hòa thượng Pháp Chủ, chư vị Pháp sư, chư vị Đại đức.

Cùng các vị khách quý.

Thưa tất cả mọi người.

Hôm nay là ngày đầu tiên của Pháp hội Thanh Minh Tế Tổ - Hộ Quốc Tức Tai Siêu Tiến Hệ Niệm năm Mậu Tuất, 2018, tại Hương Cảng. Tôi hết sức vui mừng nhìn thấy mọi người đều đồng tâm nhất ý hội tụ đông đảo về đây.

Kể từ năm 2012, chúng ta bắt đầu việc tổ chức đại lễ này, đến nay là năm thứ bảy. Ý nghĩa của lễ Tế tổ là đề cao đạo hiếu, dạy người không quên mất cội nguồn. Đó cũng chính là đạo lý biết ơn đền ơn, uống nước nhớ nguồn.

Lòng hiếu kính là căn bản quan trọng nhất trong đạo làm người. Nếu mỗi người đều phát huy tinh thần hiếu kính, phong khí xã hội sẽ tự nhiên trở nên thuần hậu tốt đẹp. Cho nên, sách Luận ngữ có câu: *“Thận chung, truy viễn, dân đức quy hậu hĩ.”*¹

¹ “Thận chung truy viễn, dân đức quy hậu.” (慎終追遠，民德歸厚) Sách Luận ngữ, quyển 9, giải thích: “Thận chung giả, tang tận kỳ ai; truy viễn giả, tế tận kỳ kính.” (慎終者，喪盡其哀。追遠者，祭盡其敬。 - Thận

(Chú trọng việc thờ cúng tổ tiên thì đạo đức của người dân được sâu dày.) Ý nghĩa này thật hết sức lớn lao quan trọng.

Hôm nay, hiện diện ở đây có rất nhiều vị là người học tập truyền thống văn hóa, cũng có nhiều vị là người học Phật pháp. Vì thế, tôi muốn trình bày với mọi người về chủ đề: Làm sao để có thể học tập tốt Phật pháp cùng với truyền thống văn hóa.

Với người học Phật mà nói thì trước hết phải hiểu được thế nào là Phật. “*Phật*” (Buddha) là dịch âm từ Phạn ngữ, ngôn ngữ thời cổ của Ấn Độ. Dịch theo ý nghĩa thì Phật là bậc trí tuệ, bậc giác ngộ. Cho nên, học Phật tức là học làm người có trí tuệ, học làm người giác ngộ, hay nói một cách đơn giản là làm một người hiểu biết sáng tỏ.

Với người học tập truyền thống văn hóa, sách Đại Học có nói rằng: “*Đại học chi đạo, tại minh minh đức, tại thân dân, tại chí chí thiện.*” (Đạo của Đại Học là ở chỗ làm sáng tỏ đức sáng, gần gũi thân thiết với mọi người, đạt đến sự hiền thiện cao nhất.) Muốn học làm một bậc đại nhân, cũng tức là học làm bậc thánh hiền, làm người quân tử, thì trước tiên phải làm sáng tỏ tánh đức quang minh vốn có của tự thân mình, sau đó mới có thể gần gũi thương yêu mọi người, mới khiến cho mọi người cũng có thể sáng tỏ đức sáng, cuối cùng mới có thể đạt đến cảnh giới viên mãn của sự hiền thiện cao nhất. Cho nên, mục đích của

chung là nói việc tang lễ [cha mẹ] phải hết lòng bi ai; truy viển là nói cúng tế [tổ tiên] phải hết lòng cung kính.) Ở đây chỉ nói lên ý chính là chú trọng trong việc thờ cúng tổ tiên.

việc học tập truyền thống văn hóa cũng chính là để làm một người hiểu biết sáng tỏ.

Làm thế nào mới có thể trở thành một người hiểu biết sáng tỏ?

Các bậc tổ sư đại đức thời xưa thường nêu một câu hỏi: *“Hiểu được không?”* Nếu quý vị hiểu được, quý vị trở thành người hiểu biết sáng tỏ. Nếu không hiểu được, quý vị vẫn là người mờ mịt mơ hồ.

Như vậy, thế nào mới được xem là hiểu? Đó là phải khéo học. Học Phật pháp phải khéo học, học tập truyền thống văn hóa cũng phải khéo học. Khéo học thì quý vị mới có thể đạt được lợi ích chân thật từ Phật pháp cũng như truyền thống văn hóa, đời sống được hạnh phúc, mỹ mãn, khoái lạc. Nếu không khéo học, cho dù Phật pháp với truyền thống văn hóa có tốt đẹp đến đâu, quý vị cũng có thể càng học càng phát sinh vấn đề, càng học càng thêm nhiều khiếm khuyết, càng học càng khổ sở.

Điều này có thể so sánh rất giống như một thang thuốc hay, nếu rõ biết chính xác cách dùng, bệnh của quý vị sẽ rất nhanh chóng được chữa lành. Ngược lại, nếu cách dùng thuốc không đúng, rất có khả năng bệnh của quý vị sẽ ngày càng nặng hơn. Cho nên, vấn đề không ở nơi thang thuốc, mà là ở chỗ bản thân quý vị có biết rõ cách dùng hay không.

Cũng vậy, những người học Phật và học tập truyền thống văn hóa mà phát sinh vấn đề, điểm mấu chốt không ở nơi Phật pháp và truyền thống văn hóa, mà là ở chỗ bản thân những người ấy không khéo học, đã học một cách sai lầm, học một cách lệch lạc.

Như thế nào mới là khéo học? Điều này bao gồm các yếu tố: *khéo nghe, khéo suy ngẫm, khéo nói và khéo thực hành*.

Trong kinh Phật chúng ta cũng đọc thấy, mỗi khi có người thỉnh pháp thì trước khi giảng pháp đức Phật đều dặn dò thính chúng hãy “*để thính, thiện tư, niệm chi*” (lắng nghe, khéo léo suy ngẫm và ghi nhớ”. Lời dặn dò này có thể phân chia thành ba phần: khéo lắng nghe, khéo suy ngẫm và khéo ghi nhớ. Ba phần này lại có thể phân chia nhỏ hơn nữa thành bốn phần: khéo lắng nghe, khéo suy ngẫm, khéo nói và khéo thực hành. Làm được đầy đủ những điều này thì gọi là khéo học.

Khéo nghe cũng có nghĩa là lắng nghe thật tốt, có sự lưu tâm chú ý kỹ lưỡng trong khi nghe, nhận lãnh được chính xác những lời Phật dạy. Điều này cũng giống như Khổng tử nói về “*cửu tư*” (9 điều suy ngẫm) của người quân tử, trong đó có “*thính tư thông*” (khi nghe suy ngẫm sao cho thông hiểu).

Nghe giảng pháp phải nghe thật rõ ràng, phải nghe ra được ý nghĩa hàm chứa bên trong lời giảng. Nếu như khi nghe bỏ sót đi, hoặc là nhận hiểu sai ý nghĩa, lý giải sai lầm, đó gọi là “*y văn giải nghĩa, tam thế Phật oan*” (y theo văn tự mà giải nghĩa, oan cho ba đời chư Phật). Như vậy là rất nhiều phiền toái, là khởi sinh hiểu lầm, sai lệch.

Phật dạy *Tứ y pháp*, trong đó có “*y nghĩa bất y ngữ*” (nuông theo ý nghĩa, không nương theo văn tự). Nghe pháp thì điều quan trọng thiết yếu nhất là phải lý giải được chính xác ý nghĩa bên trong lời pháp mà không bám chấp nơi câu chữ, lời văn.

Khéo suy ngẫm nghĩa là suy ngẫm đúng theo lý lẽ, nhận lãnh và hiểu được những ý nghĩa Phật thuyết dạy. Đây cũng là “*chánh tư duy*” trong Bát chánh đạo. Nho gia cũng hết sức nhấn

mạnh điều này, nói rằng người học phải “*thận tư minh biện*” (suy ngẫm thận trọng, phân biệt sáng suốt). Đối với những lý luận trong Phật pháp cũng như trong truyền thống văn hóa, sự thật và nhân quả, hết thảy đều phải có sự phân biệt hết sức rõ ràng bằng lý trí.

Lấy ví dụ như, phải phân biệt sáng tỏ vấn đề khế lý và khế cơ. Kinh điển Phật thuyết đều là hướng đến những chúng sinh căn tánh không giống nhau. Đối với những chúng sinh này thuyết dạy như thế này, đối với những chúng sinh khác lại thuyết dạy như thế khác, chúng ta không thể lẫn lộn ý nghĩa với nhau. Căn tánh chúng sinh sinh ngàn sai muôn khác, cho nên pháp môn của Phật cũng có đủ mọi sai biệt. Có thể phân biệt sáng tỏ những giáo lý khác biệt trong các pháp môn khác nhau, thì cũng có thể phân biệt rõ ràng được những đối tượng chúng sinh căn tánh khác nhau, không đi đến chỗ lẫn lộn.

Ghi nhớ [lời Phật dạy] tức là vận dụng vào tu hành, bao gồm việc *khéo nói* và *khéo thực hành*. Phải thường xuyên ghi nhớ trong lòng ý nghĩa những lời Phật dạy, cũng như phải thể hiện những điều đó ra trong ngôn ngữ và hành vi của mình, phải tu sửa những tập khí, phiền não của bản thân, tự sửa mình đúng đắn để cảm hóa người khác.

Sau khi hiểu được chính xác cách làm rồi, dưới đây chúng ta dựa theo bốn yếu tố là *khéo lắng nghe*, *khéo suy ngẫm*, *khéo nói* và *khéo thực hành* để so sánh chỉ ra một số những tình huống không khéo học tập. Ít nhất cũng phải tránh được không rơi vào những tình huống này thì mới có thể xem là khéo học tập. Cần phải nhận hiểu được những khiếm khuyết của bản thân mình nằm ở đâu, như vậy thì mới có thể sửa đổi tiến bộ, thuận lợi vươn lên.

Người không khéo lắng nghe là chỉ nghe được một phần của vấn đề, sau đó tự suy đoán để hiểu nghĩa, không thể lý giải được hàm nghĩa của những điều được nghe một cách hoàn chỉnh, chính xác, làm phát sinh những sự hiểu lầm, thậm chí là tạo nên những hành vi sai lệch.

Chẳng hạn như, có người nghe nói “*phải buông xả hết muôn duyên*”, liền đem toàn bộ tài sản trong nhà ra bố thí hết sạch, khiến cho đời sống của bản thân mình cũng như mọi người trong gia đình không còn chỗ dựa, tạo thành vấn đề bất ổn của gia đình, thậm chí có thể diễn biến thành vấn đề xã hội.

Thật ra, khi giảng kinh tôi có giảng qua điều này rất nhiều lần. Khi nói *buông xả* là chỉ nói đến sự buông xả trong tâm, còn đối với sự việc hình tướng thì vẫn phải y theo pháp thế gian mà làm, hoàn toàn không bảo quý vị rằng bất kỳ điều gì cũng không cần đến. Đây là sự nhận hiểu sai lầm rất lớn.

“*Phật pháp tại thế gian, bất hoại thế gian pháp.*” (Phật pháp ở trong thế gian, không làm tổn hại pháp thế gian.) Cho nên sự tướng không thể buông xả. Hết thấy những trách nhiệm, nghĩa vụ trong thế gian đều phải nỗ lực làm tốt, nhưng trong lòng nhất định không để vướng nhiễm, tâm địa luôn thanh tịnh, một chút bụi trần cũng không vướng nhiễm, như thế mới được.

Đại sư Ấn Quang khai thị người tu học Tịnh độ cần phải “*đôn luân, tận phận, nhàn tà, tồn thành, tín nguyện niệm Phật, cầu sinh Tịnh độ.*” (hòa mục theo đạo, làm tròn chức trách, ngăn điều tà vạy, giữ sự chân thành, tin sâu nguyện thiết, niệm Phật cầu sinh Tịnh độ.) Như vậy là pháp thế gian với Phật pháp đều

viên dung gồm đủ, mới phù hợp với tinh thần trung đạo của Phật pháp Đại thừa.

Lại như có trường hợp tôi xưng tán Lão hòa thượng Hải Hiền. Lão hòa thượng không biết đọc chữ, suốt đời không đọc một bộ kinh nào, cũng không nghe qua bộ kinh nào, chỉ duy nhất một câu Phật hiệu mà thâm nhập, niệm Phật qua 92 năm, nêu lên một tấm gương tốt cho người đệ tử Phật, giúp mọi người tăng trưởng lòng tin, kiên định tâm nguyện, mong được vãng sinh Tịnh độ giống như ngài.

Có người nghe qua như vậy thì suy diễn ý nghĩa, cho rằng học tập theo Lão hòa thượng Hải Hiền thì không cần biết chữ, không cần đọc kinh, không cần nghe kinh, rồi quay lại phê bình những người đọc kinh, nghe kinh là không tốt. Như thế là không khéo lắng nghe, nghe mà không hiểu được rõ ràng ý nghĩa của người giảng kinh, điều nên học thì không học được, ngược lại còn khởi sinh những kiến giải sai lầm. Thật hết sức đáng tiếc.

Lại có người nhận hiểu trái ngược, nghe tôi ngợi khen xưng tán kinh Vô Lượng Thọ hết sức thù thắng, có thể khiến người ta khởi sinh đức tin, tâm nguyện và công hạnh đều kiên định, liền bám chấp nơi kinh Vô Lượng Thọ, cho rằng chỉ niệm “*A-di-đà Phật*” không thôi thì không thể vãng sinh, nhất định phải niệm kinh Vô Lượng Thọ mới có thể vãng sinh. Thế rồi lôi kéo những người chuyên tâm niệm Phật, bảo phải đọc kinh Vô Lượng Thọ, khiến cho tín tâm của họ đối với việc niệm Phật bị dao động, lại phải hết sức vất vả khó khăn cố gắng đọc kinh Vô Lượng Thọ mà không đọc nổi. Đây quả thật là dứt đi pháp thân tuệ mạng của người khác.

Mỗi lần giảng kinh tôi đều có nhắc lại, đối với người chưa đủ tín tâm thì cần phải đọc kinh. Nếu như người đã thực sự sinh khởi tín tâm, có thể không đọc kinh, chỉ một câu Phật hiệu chuyên niệm đến cùng là đủ. Hiện tại những người này lại làm điều trái đạo, đối với người đã có tín tâm lại lôi kéo họ quay lại đọc kinh, quả thật là điên đảo.

Xưa nay căn tánh chúng sinh vốn là khác biệt, có người hoan hỷ nghe kinh, có người ưa thích đọc kinh, có người lại hoan hỷ lễ Phật, có người ưa thích niệm Phật, không thể đồng nhất một loại như nhau. Bậc cổ đức dạy rằng: *“Ninh động thiên giang thủy, bất động đạo nhân tâm.”* (Thà làm khuấy động nước ngàn con sông, không được làm động tâm người tu hành.) Làm dao động người chuyên tâm tu hành là tội lỗi cực kỳ nặng nề. Nếu như các vị ấy do đó mà không được vãng sinh, tội lỗi này người kia phải gánh hết.

Lại có người nghe nói rằng vì người khác trợ niệm được công đức rất lớn, liền đưa người bệnh nặng đến nơi thoáng đãng, ngày đêm trợ niệm, không cho bệnh nhân có thời gian nghỉ ngơi. Không có thời gian ngủ nghỉ thì không có tinh thần sáng suốt để niệm Phật. Thời gian mất ngủ kéo dài, thậm chí có thể làm phát sinh bất ổn về phương diện tinh thần. Người như vậy là có lòng tốt mà ngược lại làm chuyệntai hại.

Lại có người nghe nói lúc trợ niệm không được xúc chạm người sắp mất, liền cấm không cho người nhà đến phục vụ cho người đang bệnh nặng, không cho họ uống nước, không hỗ trợ giúp đỡ cho người bệnh đại tiểu tiện... Như vậy là sai lầm nghiêm trọng. Không được xúc chạm, là nói sau khi người lâm chung đã tắt hơi rồi. Lúc bệnh nhân vẫn còn chưa tắt hơi, vẫn còn cần phải uống nước, cần phải đại tiểu tiện, chỉ do quý vị

muốn bắt đầu việc trợ niệm mà cấm không cho người nhà đến giúp đỡ bệnh nhân. Làm như vậy là ngược đãi người bệnh. Nhu cầu thân thể của họ lúc đó không được đáp ứng đầy đủ, càng làm tăng thêm sự đau đớn khổ sở, khiến họ không thể nào chuyên tâm niệm Phật. Cho nên, những người trợ niệm như thế là làm chướng ngại cho họ, không phải hỗ trợ, giúp đỡ họ.

Lại có người nghe tôi nói rằng, suốt đời tôi không thu nhận đệ tử, những đệ tử [có pháp danh] chữ Ngô đều do Hàn quán trưởng thu nhận, liền cho rằng những vị có pháp danh chữ Ngô không phải người xuất gia. Như thế là cố ý bẻ cong sự thật. Ý tôi muốn nói là, bản thân tôi không có ý muốn thu nhận đệ tử, chỉ là thuận theo ý của Hàn quán trưởng mà thể độ cho người. Những đệ tử có pháp danh chữ Ngô ấy đều đã trải qua nghi thức thể độ xuất gia, cũng đã chính thức thọ Tam đàn Đại giới, quý vị sao có thể nói họ không phải người xuất gia? Nói như vậy chính là đang tạo khẩu nghiệp!

Những điều sai lệch như nói trên, thường là do không khéo lắng nghe, không lý giải được chính xác ý tứ của người giảng kinh, hoặc do nghe kinh không đầy đủ, chỉ nghe một phần rồi lấy đó làm toàn thể, cho nên mới tạo thành sai lệch.

Về việc không khéo suy ngẫm, có người từng đến hỏi tôi rằng: “Nếu như hết thầy đã là không, vì sao còn phải học truyền thống văn hóa?” Tôi liền hỏi lại người ấy: “Nếu như hết thầy đã là không, vì sao ông còn phải ăn cơm?” Đây là một trường hợp điển hình của kiểu sai lệch “*chấp lý phế sự*”, bám chấp nơi lý luận mà phủ nhận sự tướng. Nói hết thầy đều là không, đó là cảnh giới chân đế, là cảnh giới của bậc thánh nhân. Quý vị hiện tại vẫn còn là phàm phu, vẫn chưa đạt đến cảnh giới như vậy,

sao có thể phủ nhận sự tướng? Quý vị chỉ biết được một phần lý luận, nhưng điều đó chẳng ích gì. Quý vị không ăn cơm thì bụng đói, quý vị không học truyền thống văn hóa thì không rõ biết được sự lý, thành người ngu si, hồ đồ.

Lại có người nghe tôi nói *Tam căn* là quan trọng thiết yếu, liền bắt đầu học tập *Tam căn*. Hôm sau lại nghe nói *Văn tự học* là quan trọng thiết yếu, liền quay sang học *Văn tự học*. Rồi lại nghe nói *Quần thư trị yếu* rất quan trọng thiết yếu, liền chuyển sang học *Quần thư trị yếu*... Chẳng có môn nào học tốt cả, lại thay đổi sang học môn khác. Đó cũng là nhận hiểu sai lầm. Mỗi người cần phải tự soát xét chọn lựa một môn học thích hợp với chính mình, học tập lâu dài, không thể thay đổi mãi. Đương nhiên, nếu quý vị thực sự học có trình tự, học xong *Tam căn* rồi mới học *Văn tự học*, *Văn tự học* thông thạo rồi mới học *Quần thư trị yếu*, như vậy thì được.

Cho nên, phải phân biệt sáng tỏ ý nghĩa, suy ngẫm chính xác, thì mới có thể tu học được chính xác. Chư Phật, Bồ Tát cảm ứng là thật có, thần thông cũng là thật có, nhưng người học Phật không được bám chấp vào sự cảm ứng cũng như thần thông. Bám chấp là sai lầm, là lệch lạc. Nếu như có người khoe khoang sự cảm ứng hay thần thông của họ, thậm chí giảng thuyết những điều trái với giáo lý, không thể tin theo được. Đại sư Ấn Quang dạy rằng, những trường hợp cầu hồn đa số là linh quỷ đến gây tác dụng, giả mạo danh nghĩa chư Phật, Bồ Tát, kỳ thật không phải Phật, Bồ Tát. Những kẻ lên đồng cũng vậy, thậm chí còn có ma đến nhập xác lên đồng. Cho nên, người học Phật đối với những kẻ ấy phải lạnh lẽ tránh xa.

Trong *Tứ y pháp* có “*y pháp bất y nhân*” (nương theo giáo pháp, không nương theo người). Chúng ta học Phật không nên

mù quáng sùng bái cá nhân, nhất định phải dùng lý trí, phải y theo giáo pháp làm chuẩn mực. Tôi từng nói, bản thân tôi là phàm phu, ngay cả Sơ quả Tu-đà-hoàn hãy còn chưa đạt được, cho nên không thể mù quáng sùng bái đối với cá nhân tôi. Tôi ngợi khen xưng tán một người nào là vì người ấy có chỗ nên học theo, tôi chỉ ngợi khen xưng tán chỗ ưu điểm đó của người ấy thôi, hoàn toàn không phải là sự ẩn chứng cho người ấy. Xưa nay tôi không hề ẩn chứng cho bất cứ ai. Cho nên mọi người phải dùng lý trí, đối với việc tôi ngợi khen xưng tán một người nào đó, không thể cho rằng người ấy việc gì cũng tốt đẹp. Nếu như người ấy lợi dụng sự ngợi khen tán thán của tôi rồi tự đề cao mình, như vậy thì quý vị phải hết sức lưu tâm thận trọng, người như thế rất có khả năng là vì quá xem trọng danh lợi.

Hết thấy những người chân chánh học Phật, chân chánh học tập truyền thống văn hóa đều là người khiêm hạ nhún nhường, sao có thể lợi dụng sự ngợi khen tán thán của người khác để khoe khoang ca tụng bản thân mình? Từ chỗ đó có thể thấy ra được những người như thế hẳn phải có vấn đề.

Về việc *“không khéo nói”*, kinh Vô Lượng Thọ dạy rằng: *“Thiện hộ khẩu nghiệp, bất ki tha quá.”* (Khéo giữ gìn khẩu nghiệp, không chê lỗi người khác.) Khổng tử cũng nói: *“Phi lễ vật ngôn.”* (Điều trái lễ không nói.) Có những người học Phật không chịu vâng làm y theo giáo pháp, chỉ biết thuận theo phiền não của bản thân mình mà nói ra, không tu khẩu đức, không khéo giữ gìn khẩu nghiệp. Những người này học Phật, học truyền thống văn hóa rồi, không đem những điều học được để tu sửa chính đính bản thân, lại dùng những kiến thức ấy để đòi hỏi người khác, chuyên bói móc những khuyết điểm của người khác, thường ưa thích việc thúc ép người khác phải

tiếp nhận theo ý mình mà tu hành. Khi người khác chống lại, liền mắng chửi họ là không có căn lành, không có phước báo. Dùng những ý nghĩa trong Phật pháp, những ý nghĩa trong truyền thống văn hóa để làm nhục người khác. Đó là lạm dụng, khiến cho người khác đối với Phật pháp, đối với truyền thống văn hóa sinh ra phản cảm, dứt mất cơ hội học tập Thánh giáo của họ.

Thánh giáo vốn là thuốc hay, do dùng sai mà hóa thành thuốc độc. Những người sau khi học Phật, học truyền thống văn hóa lại bị người khác mắng mỏ, làm nhục, thường là vì họ không khéo nói, không tu khẩu đức mới tạo thành tình huống như vậy.

Có rất nhiều trường hợp không khéo nói, hết sức đa dạng, bao gồm cả nói dối, nói hai lưỡi, nói lời độc ác, nói thêu dệt... Hết thấy những điều như thế đều là không khéo nói. Khẩu nghiệp là dễ tạo thành nhất, cho nên phải đặc biệt lưu tâm thận trọng. Người học nên bắt đầu công phu từ khẩu nghiệp, nỗ lực tu sửa chính đính những lời nói sai lầm của bản thân, như vậy thì tiến bộ rất nhanh.

Về việc không khéo thực hành, có những người khi giảng giải đạo lý thì như mây trôi nước chảy, thao thao bất tuyệt, giảng đến mức “đâu đâu cũng là đạo”. Chỉ có điều họ nói được mà làm không được. Những hành vi sai trái của bản thân họ không giảm bớt chút nào, tập khí phiền não không giảm bớt chút nào. Đó là không khéo thực hành.

Bất kể là những loại phiền não nào, nếu không chế phục được thì đều làm tổn thương tự tánh. Thế nhưng trong tất cả các loại phiền não thì kiêu căng ngạo mạn là tai hại nhất. Khổng tử

nói: “Ví như có người đức hạnh, học vấn tốt đẹp như Chu công, nhưng kiêu ngạo và keo kiệt, thì tất cả những điều khác không cần xem đến nữa.” Học tập Thánh giáo mà không thể vận dụng vào thực tế, không thể làm được, bản thân không có tâm quý, vậy thì có gì đáng để kiêu ngạo? Cho nên, nếu gặp người học Phật mà kiêu căng ngạo mạn thì phải biết ngay đó là người không chân chánh học tốt.

Đệ tử Phật có bốn điều giới quan trọng thiết yếu: “*Bất báng quốc chủ, bất tác quốc tặc, bất lậu quốc thuế, bất phạm quốc chế.*” (Không báng bỏ người lãnh đạo đất nước, không làm giặc bán nước, không trốn thuế nhà nước, không vi phạm quy chế, luật pháp của đất nước.) Trong bốn điều này, không làm tốt một điều cũng xem là không thực hành tốt.

Có người hỏi tôi: “Việc rước Phật đi quanh thành phố có đúng pháp không?” Tôi nói để mọi người biết, đó là không đúng pháp. Vì sao không đúng pháp? Vì quý vị vi phạm vào luật pháp của quốc gia nên là không đúng pháp. Văn bản luật pháp quốc gia quy định, trong hoạt động tôn giáo, bên ngoài các cơ sở tôn giáo thì không được có các hoạt động tập thể. Vậy mà quý vị lại hùng hăng hồ hồ kéo nhau rước Phật đi quanh thành phố, đó là trái pháp luật rồi. Vì sao phải đối đầu với chính phủ? Đối đầu với chính phủ là điều đại bất kính.

Cho nên, tôi hy vọng quý vị đồng học chúng ta, thực hiện các hoạt động Phật sự phải luôn tuân theo luật pháp quốc gia, nhất định không được trái với luật pháp quốc gia, không làm bất cứ điều gì mà chính phủ không cho phép. Đệ tử Phật tuyệt đối không chấp nhận việc làm nhiễu loạn xã hội.

Cuối cùng, Phật pháp với truyền thống văn hóa đều là các giá trị luân lý, đạo đức, nhân quả; là sự giáo dục phổ quát trong thế gian của các bậc thánh hiền đầy trí tuệ. Nếu có thể khéo lắng nghe, khéo suy ngẫm, khéo nói, khéo thực hành, như vậy là quý vị khéo học tập, liền có thể tự mình được hạnh phúc, mỹ mãn, khoái lạc, cũng có thể hỗ trợ giúp đỡ người khác lìa khổ được vui.

Hy vọng mọi người đều có thể khéo học Phật pháp cùng với truyền thống văn hóa, vì gia đình, vì xã hội, vì quốc gia, vì người đời mà nêu gương tốt, thực sự lợi mình lợi người, tự cứu độ mình và cứu độ người khác.

Xin cảm ơn tất cả mọi người.

(Chuyển ngữ: CS Nguyễn Minh Tiến)

<https://www.youtube.com/watch?v=zJfBWvCeh1U&feature=youtu.be>